

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (dziesiąta izba)

z dnia 28 października 2020 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2006/126/WE – Artykuł 2 ust. 1 i art. 11 ust. 4 – Prawa jazdy – Wzajemne uznawanie – Zakres obowiązku uznawania – Prawo jazdy, które było przedmiotem wymiany – Wymiana dokonana w chwili, gdy uprawnienie do kierowania pojazdami zostało cofnięte przez państwo członkowskie, które wydało prawo jazdy – Oszustwo – Odmowa uznania prawa jazdy wydanego w ramach wymiany

W sprawie C-112/19

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Verwaltungsgericht Aachen (sąd administracyjny w Akwizgranie, Niemcy) postanowieniem z dnia 4 lutego 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 12 lutego 2019 r., w postępowaniu:

Marvin M.

przeciwko

Kreis Heinsberg,

TRYBUNAŁ (dziesiąta izba),

w składzie: M. Ilešič, prezes izby, E. Juhász (sprawozdawca) i I. Jarukaitis, sędziowie,

rzecznik generany: E. Sharpston,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Marvina M. – H.D. Gebauer, Rechtsanwalt,
- w imieniu Komisji Europejskiej – W. Mölls oraz N. Yerrell, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: niemiecki.

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2 ust. 1 oraz art. 11 ust. 1 i 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/126/WE z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy (Dz.U. 2006, L 403, s. 18).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Marvinem M. a Kreis Heinsberg (powiatem Heinsberg, Niemcy) w przedmiocie decyzji tego ostatniego odmawiającej uznania prawa jazdy wydanego Marvinowi M. przez władze niderlandzkie.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 2 i 8 dyrektywy 2006/126 stanowią:

„(2) Zasady dotyczące praw jazdy stanowią zasadnicze elementy wspólnej polityki transportowej przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa na drogach i usprawniają swobodny przepływ osób osiedlających się w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, w którym wydano prawo jazdy. Wobec znaczenia, jakie osiągnęły indywidualne środki transportu, posiadanie prawa jazdy należy uznać za uznanego przez przyjmujące państwo członkowskie wspiera swobodny przepływ osób oraz prawo przedsiębiorczości [...].

[...]

(8) Z uwagi na bezpieczeństwo ruchu drogowego powinny zostać ustanowione minimalne wymagania, jakim podlega wydawanie praw jazdy. Należy podjąć harmonizację wymagań dotyczących egzaminów na prawo jazdy oraz wydawania praw jazdy. W tym celu powinien zostać określony zakres wiedzy, umiejętności i zachowań związanych z kierowaniem pojazdami silnikowymi, a egzamin na prawo jazdy powinien opierać się na tym zakresie, oraz powinno się ponownie ustalić minimalne wymagania dotyczące fizycznej i psychicznej zdolności do kierowania takimi pojazdami”.
- 4 Artykuł 1 ust. 1 wspomnianej dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie wprowadzają krajowe prawo jazdy oparte na wzorze wspólnotowym określonym w załączniku I, zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy. Emblemat umieszczony na pierwszej stronie wspólnotowego wzoru prawa jazdy zawiera znak wyróżniający państwa członkowskiego, które wydało prawo jazdy”.
- 5 Artykuł 2 tej dyrektywy, zatytułowany „Wzajemne uznawanie”, w ust. 1 stanowi:

„Prawa jazdy wydawane przez państwa członkowskie są wzajemnie uznawane”.
- 6 Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy 2006/126 określa warunki wydawania prawa jazdy odnoszące się do umiejętności kierowania pojazdami i miejsca zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego wydającego prawo jazdy.

7 Zgodnie z art. 11 dyrektywy 2006/126:

„1. Posiadacz ważnego krajowego prawa jazdy wydanego przez jedno państwo członkowskie, który ma [zwykle] miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim, może złożyć wniosek z prośbą o wymianę jego prawa jazdy na prawo jazdy równoważne. Obowiązkiem państwa członkowskiego wydającego prawo jazdy równoważne jest sprawdzenie, jakiej kategorii uprawnienia faktycznie zachowują ważność na mocy przedstawionego prawa jazdy.

2. Przy zachowaniu zasady terytorialności prawa karnego i przepisów prawnych dotyczących policji, państwa członkowskie [zwykłego] miejsca zamieszkania posiadacza prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie mogą stosować wobec niego własne przepisy krajowe w zakresie ograniczania, zawieszania, cofania lub unieważniania uprawnień do kierowania pojazdami i ewentualnie dokonać w tym celu wymiany jego prawa jazdy.

3. Państwo członkowskie dokonujące wymiany zwraca stare prawo jazdy władzom państwa członkowskiego, które je wystawiło, z podaniem uzasadnienia swojego działania.

4. Państwo członkowskie odmawia wydania prawa jazdy osobie, której prawo jazdy podlega ograniczeniu, zawieszeniu lub cofnięciu w innym państwie członkowskim.

Państwo członkowskie odmawia uznania ważności jakiegokolwiek prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie osobie, której prawo jazdy podlega ograniczeniu, zawieszeniu lub cofnięciu na terytorium wydającego państwa członkowskiego.

[...]”.

8 Artykuł 15 dyrektywy 2006/126, w brzmieniu obowiązującym w dniu zaistnienia okoliczności faktycznych badanych w postępowaniu głównym, stanowił:

„Państwa członkowskie wspierają się wzajemnie we wdrażaniu niniejszej dyrektywy i wymieniają informacje na temat praw jazdy przez siebie wydanych, wymienionych, zastąpionych, przedłużonych lub cofniętych. Korzystają z ustanowionej w tym celu Europejskiej sieci praw jazdy [...]”.

Prawo niemieckie

9 Zgodnie z § 29 ust. 1 Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr (rozporządzenia w sprawie dopuszczenia osób do ruchu drogowego), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu rozpatrywanego w postępowaniu głównym:

„1. Posiadacze zagranicznego prawa jazdy są uprawnieni do kierowania w kraju pojazdami mechanicznymi w zakresie posiadanych uprawnień, jeżeli nie mają tu zwykłego miejsca zamieszkania zgodnie z § 7”.

10 Paragraf 29 ust. 3 tego rozporządzenia stanowi:

„Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje posiadaczom zagranicznego prawa jazdy

[...]

3. których uprawnienie do kierowania pojazdami zostało w Niemczech odebrane tymczasowo lub prawomocnie przez sąd lub ze skutkiem natychmiastowej wykonalności lub ostatecznie przez organ administracyjny,

[...]

W przypadkach, o których mowa w zdaniu pierwszym, organ może wydać akt administracyjny ustalający brak uprawnienia”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 11 W dniu 3 lipca 2008 r. władze niemieckie wydały Marwinowi M. prawo jazdy kategorii AM i B, a w dniu 1 lipca 2015 r. – prawo jazdy kategorii T.
- 12 Podczas kontroli drogowej przeprowadzonej w dniu 9 czerwca 2016 r. stwierdzono, że Marvin M. prowadził pojazd pod wpływem środków odurzających. W dniu 20 września 2016 r. został on poinformowany o zamiarze odebrania mu przez właściwe organy niemieckie uprawnienia do kierowania pojazdami.
- 13 W dniu 29 września 2016 r. Marvin M. poinformował owe organy, że nie ma on już miejsca zamieszkania w Niemczech, a następnie, w dniu 13 października 2016 r., zameldował się w nowym miejscu zamieszkania w Niderlandach, gdzie w dniu 1 listopada 2016 r. złożył wniosek o wymianę swego niemieckiego prawa jazdy na prawo jazdy niderlandzkie.
- 14 Natychmiast wykonałną decyzją porządkową z dnia 9 listopada 2016 r., doręczoną Marwinowi M. w dniu 12 listopada 2016 r., Kreis Heinsberg (powiat Heinsberg) cofnął zainteresowanemu uprawnienie do kierowania pojazdami i wezwał go do niezwłocznego zwrotu dokumentu prawa jazdy.
- 15 Po stwierdzeniu, w dniu 14 listopada 2016 r., ważności prawa jazdy Marvina M. w świetle informacji zawartych w bazie danych Europejskiej sieci praw jazdy (RESPER) niderlandzkie organy właściwe w zakresie wymiany praw jazdy w dniu 17 listopada 2016 r. wydały Marwinowi M. niderlandzkie prawo jazdy w zamian za jego niemieckie prawo jazdy. Wymiana ta została zgłoszona Kreis Heinsberg (powiatowi Heinsberg) pismem z dnia 5 grudnia 2016 r., do którego załączono niemieckie prawo jazdy Marvina M.
- 16 Władze niderlandzkie zostały poinformowane przez Kreis Heinsberg (powiat Heinsberg) o cofnięciu niemieckiego uprawnienia do kierowania pojazdami w odniesieniu do Marvina M., a w odpowiedzi na przedstawione zapytanie wskazały w dniu 4 stycznia 2017 r., że utrzymują w mocy nowy dokument prawa jazdy, ponieważ w dniu złożenia wniosku o wymianę wspomniana baza danych nie zawierała żadnej wzmianki o ograniczeniu uprawnienia zainteresowanego do kierowania pojazdami.
- 17 W dniu 17 stycznia 2017 r., podczas kontroli drogowej przeprowadzonej w Niemczech, policja stwierdziła, że Marvin M. nie posiada ważnego uprawnienia do kierowania pojazdami na terytorium tego państwa członkowskiego.
- 18 Decyzją z dnia 5 września 2017 r. Kreis Heinsberg (powiat Heinsberg) stwierdził, że prawo jazdy wydane Marwinowi M. w Niderlandach nie upoważnia go do kierowania pojazdami w Niemczech.
- 19 Marvin M. zaskarżył tę decyzję przed Verwaltungsgericht Aachen (sądem administracyjnym w Akwizgranie, Niemcy).
- 20 Sąd ten stoi na stanowisku, że władze niemieckie mają obowiązek uznać prawo jazdy wydane tytułem wymiany pierwszego prawa jazdy, tak samo jak prawo jazdy wydane po uzyskaniu pomyślnego wyniku egzaminu sprawdzającego umiejętności w zakresie kierowania pojazdami o napędzie silnikowym. Wskazany sąd jest jednak skłonny uznać, że w świetle celów z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego i ochrony życia użytkowników dróg państwo członkowskie może, zgodnie z art. 11 ust. 4

dyrektywy 2006/126, odmówić uznania wymienionego prawa jazdy, jeżeli wymiana nastąpiła po cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami przez państwo członkowskie, które wydało prawo jazdy.

21 Na wypadek stwierdzenia, że art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126 nie znajduje zastosowania, sąd odsyłający stawia sobie pytanie, czy w sytuacji gdy państwo członkowskie, na terytorium którego powstała kwestia uznania prawa jazdy, może wykazać na podstawie niepodważalnych informacji, że w chwili wymiany tego prawa jazdy nie istniało już materialne uprawnienie do kierowania pojazdami, nie jest dopuszczalne odstępstwo od zasady wzajemnego uznawania.

22 W tych okolicznościach Verwaltungsgericht Aachen (sąd administracyjny w Akwizgranie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 2 ust. 1 dyrektywy [2006/126] należy interpretować w ten sposób, że dokument prawa jazdy, wraz z udokumentowanym w nim uprawnieniem do kierowania pojazdami, bezwzględnie podlega uznaniu przez państwa członkowskie także wtedy, gdy wydanie takiego dokumentu opiera się na wymianie dokumentu prawa jazdy, o której mowa w art. 11 ust. 1 dyrektywy [2006/126]?”

2) W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: czy państwo członkowskie może odmówić uznania wymienionego dokumentu prawa jazdy zgodnie z art. 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy [2006/126], jeżeli wymiana przez państwo wystawiające nastąpiła w czasie, gdy państwo członkowskie, od którego pochodziło materialne uprawnienie do prowadzenia pojazdów, uprawnienie to już odebrało?

3) W przypadku przeczącej odpowiedzi na pytanie drugie i istnienia obowiązku uznania prawa jazdy: czy państwo członkowskie może odmówić uznania wymienionego dokumentu prawa jazdy w każdym wypadku wtedy, gdy państwo członkowskie, w którego obszarze jurysdykcji ujawniło się zagadnienie uznania dokumentu prawa jazdy, może ustalić na podstawie »niepodważalnych informacji«, że w czasie wymiany prawa jazdy nie istniało już materialne uprawnienie do kierowania pojazdami?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

23 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży zasadniczo do ustalenia, czy art. 2 ust. 1 dyrektywy 2006/126 należy interpretować w ten sposób, że przewidziane w nim wzajemne uznawanie, bez żadnych formalności, znajduje zastosowanie do prawa jazdy wydanego w następstwie wymiany na podstawie art. 11 ust. 1 tej dyrektywy.

24 Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 2 ust. 1 dyrektywy 2006/126 „[p]rawa jazdy wydawane przez państwa członkowskie są wzajemnie uznawane”.

25 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przepis ten przewiduje wzajemne uznawanie, bez jakichkolwiek formalności, praw jazdy wydawanych przez państwa członkowskie (wyrok z dnia 26 października 2017 r., I, C-195/16, EU:C:2017:815, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

26 Ponieważ wspomniany przepis nie wprowadza rozróżnienia w zależności od sposobu wydania prawa jazdy, to znaczy wydania go po pomyślnym ukończeniu egzaminów przewidzianych w art. 7 dyrektywy 2006/126 lub w następstwie wymiany na podstawie art. 11 ust. 1 tej dyrektywy, zasada wzajemnego uznawania obowiązuje również w odniesieniu do prawa jazdy wydanego w wyniku takiej wymiany, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w tej samej dyrektywie.

27 W świetle powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 2 ust. 1 dyrektywy 2006/126 należy interpretować w ten sposób, że przewidziane w nim wzajemne uznawanie, bez żadnych formalności, znajduje zastosowanie do prawa jazdy wydanego w następstwie wymiany na podstawie art. 11 ust. 1 tej dyrektywy, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w tej samej dyrektywie.

W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

28 Poprzez pytania drugie i trzecie, które należy przeanalizować łącznie, sąd krajowy dąży zasadniczo do ustalenia, czy art. 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126 należy interpretować w ten sposób, że pozwala on państwu członkowskiemu na odmowę uznania prawa jazdy wydanego w przewidzianej w art. 11 ust. 1 tej dyrektywy procedurze wymiany, ze względu na to, że przed tą wymianą wskazane państwo członkowskie cofnęło uprawnienie do kierowania pojazdami posiadaczowi prawa jazdy przedstawionego do wymiany.

29 Sąd odsyłający przedstawił te pytania w kontekście sytuacji, w której, po pierwsze, Marvin M przed wydaniem przez władze niderlandzkie prawa jazdy w procedurze wymiany przewidzianej w art. 11 ust. 1 dyrektywy 2006/126 popełnił w Niemczech wykroczenie, które doprowadziło do zastosowania środka polegającego na cofnięciu jego uprawnienia do kierowania pojazdami, przy czym dokument prawa jazdy nie został zwrócony władzom niemieckim, a po drugie, władze niderlandzkie, poinformowane po wydaniu nowego prawa jazdy o rzeczonym cofnięciu, utrzymały w mocy owo wydane Marvinowi M. prawo jazdy.

30 Artykuł 11 ust. 1 dyrektywy 2006/126 stanowi, że posiadacz ważnego krajowego prawa jazdy wydanego przez jedno państwo członkowskie, który ma miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim, może złożyć wniosek z prośbą o wymianę jego prawa jazdy na prawo jazdy równoważne.

31 Zgodnie z tym przepisem do państwa członkowskiego dokonującego wymiany należy w tym względzie sprawdzenie, jakiej kategorii uprawnienia faktycznie zachowują ważność na mocy przedstawionego prawa jazdy. W tym celu art. 15 tej dyrektywy stanowi, że państwa członkowskie wspierają się wzajemnie i wymieniają informacje na temat praw jazdy przez siebie wydanych, wymienionych, zastąpionych, przedłużonych lub cofniętych oraz że korzystają przy tym z Europejskiej sieci praw jazdy.

32 W niniejszej sprawie, jak przypomniano w pkt 15 niniejszego wyroku, w dniu 14 listopada 2016 r. władze niderlandzkie sprawdziły ważność prawa jazdy Marvinina M. w bazie danych Europejskiej sieci praw jazdy, a w dniu 17 listopada 2016 r. wydały mu nowe prawo jazdy.

33 Ponieważ, jak wynika z odpowiedzi udzielonej na pytanie pierwsze, wzajemne uznawanie, bez żadnych formalności, przewidziane w art. 2 ust. 1 dyrektywy 2006/126 znajduje zastosowanie do prawa jazdy wydanego przez dane państwo członkowskie w następstwie wymiany na podstawie art. 11 ust. 1 tej dyrektywy, pozostałe państwa członkowskie nie mogą co do zasady sprawdzić, czy spełnione są warunki wydania określone we wskazanej dyrektywie. Posiadanie prawa jazdy wydanego przez państwo członkowskie należy bowiem uważać za stanowiące dowód, że posiadacz tego prawa jazdy w dniu jego wydania spełniał te warunki (zob. podobnie wyrok z dnia 23 kwietnia 2015 r., Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, pkt 47 i przytoczone tam orzecznictwo).

34 Trybunał orzekł wprawdzie, że w sytuacji gdy można stwierdzić, nie na podstawie informacji pochodzących z państwa członkowskiego przyjmującego, lecz na podstawie zapisów w samym prawie jazdy lub innych niepodważalnych informacji pochodzących z państwa członkowskiego wydającego, że któryś z warunków wydania określonych w dyrektywie 2006/126 nie jest spełniony, przyjmujące państwo członkowskie, na którego terytorium wobec posiadacza danego prawa jazdy zastosowano środek polegający na cofnięciu wcześniejszego prawa jazdy, może odmówić uznania tego prawa jazdy

(zob. podobnie wyroki: z dnia 26 czerwca 2008 r., Zerche i in., od C-334/06 do C-336/06, EU:C:2008:367, pkt 69, 70; z dnia 26 czerwca 2008 r., Wiedemann i Funk, C-329/06 i C-343/06, EU:C:2008:366, pkt 72).

- 35 Jednakże w niniejszej sprawie, jak wskazuje Komisja Europejska, okoliczność, że władze niemieckie cofnęły już Marvinowi M. uprawnienie do kierowania pojazdami w chwili wymiany prawa jazdy przez władze niderlandzkie, nie wynika ani z samego prawa jazdy, ani z innych informacji pochodzących od państwa członkowskiego, które je wydało.
- 36 Zgodnie z brzmieniem art. 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126 „[p]aństwo członkowskie odmawia uznania ważności jakiegokolwiek prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie osobie, której prawo jazdy podlega ograniczeniu, zawieszeniu lub cofnięciu na terytorium wydającego państwa członkowskiego”.
- 37 Ze sformułowania „odmawia uznania” wynika, że przepis ten przewiduje nie możliwość, lecz obowiązek (zob. podobnie wyroki: z dnia 26 kwietnia 2012 r., Hofmann, C-419/10, EU:C:2012:240, pkt 53; z dnia 21 maja 2015 r., Wittmann, C-339/14, EU:C:2015:333, pkt 24).
- 38 Trybunał orzekł, że brzmienie tego przepisu upoważnia każde państwo członkowskie, a nie jedynie państwo członkowskie zwykłego miejsca zamieszkania, do odmowy uznania ważności prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie (wyrok z dnia 23 kwietnia 2015 r., Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, pkt 55).
- 39 Ścisłej rzecz ujmując, Trybunał orzekł, że art. 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126 pozwala państwu członkowskiemu, które nie jest państwem członkowskim miejsca zamieszkania, powziąć – na mocy jego krajowego prawa i z powodu noszącego znamiona naruszenia prawa zachowania na jego terytorium posiadacza prawa jazdy otrzymanego w innym państwie członkowskim – środki, których zakres jest ograniczony do tego terytorium, a skutki ograniczają się do odmowy uznania ważności tego prawa jazdy na tym terytorium (zob. podobnie wyrok z dnia 23 kwietnia 2015 r., Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, pkt 60).
- 40 W tym względzie Trybunał wyjaśnił, że art. 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126 dotyczy środków, które są podejmowane na podstawie prawa karnego, oraz uregulowań prawnych dotyczących policji państwa członkowskiego, które wpływają na ważność, na terytorium tego państwa członkowskiego, prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie (wyrok z dnia 23 kwietnia 2015 r., Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, pkt 61).
- 41 Ponadto Trybunał orzekł już, że zobowiązanie państwa członkowskiego do uznania ważności prawa jazdy wydanego danej osobie przez inne państwo członkowskie, mimo iż wobec osoby tej orzeczony został środek polegający na zakazie wydania w pierwszym z tych państw członkowskich prawa jazdy, uzasadniony okolicznościami, które miały miejsce przed wydaniem przez drugie z tych państw członkowskich wspomnianego prawa jazdy, zachęcałoby sprawców przestępstw lub wykroczeń popełnionych na terytorium państwa członkowskiego podlegających takiemu środkowi do udania się do innego państwa członkowskiego w celu uzyskania nowego prawa jazdy i uniknięcia administracyjnych lub karnych konsekwencji wspomnianych przestępstw lub wykroczeń, a ostatecznie zniszczyłoby zaufanie, na jakim opiera się system wzajemnego uznawania praw jazdy (zob. wyrok z dnia 21 maja 2015 r., Wittmann, C-339/14, EU:C:2015:333, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 42 Rozważania te odnoszą się również do sytuacji, gdy prawo jazdy zostało wydane w ramach wymiany na podstawie art. 11 ust. 1 dyrektywy 2006/126. Odmowa uznania prawa jazdy uzyskanego w wyniku takiej wymiany odpowiada również w tym wypadku celowi interesu ogólnego Unii, jakim jest poprawa bezpieczeństwa drogowego (zob. podobnie wyrok z dnia 22 maja 2014 r., Glatzel, C-356/12,

EU:C:2014:350, pkt 51 i przytoczone tam orzecznictwo), do którego realizacji przyczynia się dyrektywa 2006/126, jak stanowi jej motyw 2 (wyrok z dnia 26 października 2017 r., I, C-195/16, EU:C:2017:815, pkt 51).

- 43 Niemniej z orzecznictwa Trybunału wynika, że państwo członkowskie nie może powoływać się na art. 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126, aby odmówić bezterminowego uznania ważności prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie, jeżeli na jego terytorium wobec posiadacza tego prawa jazdy zastosowano środek ograniczający (wyrok z dnia 23 kwietnia 2015 r., Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, pkt 76 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 44 W odniesieniu do konsekwencji zastosowania takiego środka Trybunał orzekł, że państwo członkowskie, które odmawia uznania ważności prawa jazdy w takich okolicznościach, jest właściwe do określenia warunków, jakie posiadacz prawa jazdy musi spełnić, by odzyskać uprawnienie do kierowania pojazdami na terytorium tego państwa. Trybunał wskazał, że zadaniem sądu odsyłającego jest zbadanie, czy przez zastosowanie własnych przepisów rzeczony państwo członkowskie nie odmawia w rzeczywistości bezterminowo uznania prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie, i że w tym kontekście powinien on zbadać, czy warunki przewidziane w prawie pierwszego z tych państw członkowskich nie wykraczają – zgodnie z zasadą proporcjonalności – poza to, co jest odpowiednie i konieczne do realizacji celów dyrektywy 2006/126 polegających na poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego (zob. podobnie wyrok z dnia 23 kwietnia 2015 r., Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, pkt 84).
- 45 W związku z tym należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału podmioty prawa nie mogą powoływać się na normy prawa Unii w celach noszących znamiona oszustwa lub nadużycia (zob. podobnie wyroki: z dnia 21 lutego 2006 r., Halifax i in., C-255/02, EU:C:2006:121, pkt 68; z dnia 16 października 2019 r., Glencore Agriculture Hungary, C-189/18, EU:C:2019:861, pkt 34).
- 46 Wyrażona w tym orzecznictwie zasada zakazu oszustw i nadużyć prawa stanowi ogólną zasadę prawa Unii, do której przestrzegania zobowiązane są podmioty prawa. Nie można bowiem rozszerzać zakresu zastosowania przepisów prawa Unii tak, aby objąć nim czynności dokonywane w celu uzyskania w sposób noszący znamiona oszustwa lub nadużycia korzyści przewidzianych w prawie Unii (wyrok z dnia 6 lutego 2018 r., Altun i in., C-359/16, EU:C:2018:63, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 47 Stwierdzenie oszustwa opiera się w szczególności na zgodnym szeregu czynników wykazujących spełnienie elementu obiektywnego i elementu subiektywnego. W związku z tym, jeśli chodzi o okoliczności rozpatrywane w postępowaniu głównym, po pierwsze, elementem obiektywnym jest okoliczność, że nie zostały spełnione warunki wymagane do wymiany prawa jazdy na podstawie art. 11 ust. 1 dyrektywy 2006/126. Po drugie, elementem subiektywnym jest przyświecający zainteresowanemu zamiar obejścia lub uchylecia się od warunków wymaganych do dokonania takiej wymiany w celu uzyskania związanej z tym korzyści (zob. podobnie wyrok z dnia 6 lutego 2018 r., Altun i in., C-359/16, EU:C:2018:63, pkt 50–52).
- 48 Wynika z tego, że jeśli okaże się, iż dana osoba uzyskała prawo jazdy w procedurze wymiany na podstawie art. 11 ust. 1 dyrektywy 2006/126 w wyniku oszustwa, to osoba ta nie może w żadnym momencie domagać się uznania w państwie członkowskim uzyskanego w ten sposób prawa jazdy.
- 49 W niniejszej sprawie, jak wynika z przedstawionego przez sąd odsyłający i przypomnianego w pkt 12–15 niniejszego wyroku opisu okoliczności faktycznych, w dniu 20 września 2016 r. Marvin M. został poinformowany o zamiarze odebrania mu przez władze niemieckie uprawnienia do kierowania pojazdami. W następstwie tego zawiadomienia Marvin M. zgłosił opuszczenie terytorium Niemiec i w dniu 13 października 2016 r. zameldował się w nowym miejscu zamieszkania w Niderlandach, gdzie w dniu 1 listopada 2016 r. złożył wniosek o wymianę swego niemieckiego prawa jazdy na prawo jazdy niderlandzkie, które zostało mu wydane w dniu 17 listopada 2016 r.

- 50 Z informacji tych oraz z odpowiedzi na piśmie udzielonych przez rządy niemiecki i niderlandzki na zadane przez im Sąd pytania wynika, że w trakcie postępowania prowadzonego przez organy niderlandzkie Marvin M. nie wspomniał o zamiarze cofnięcia mu prawa jazdy przez władze niemieckie, mimo że został on o tym zamiarze powiadomiony, a także że zainteresowany nie poinformował również później władz niderlandzkich o tym, że w dniu 12 listopada 2016 r. doręczono mu decyzję o cofnięciu mu uprawnienia do kierowania pojazdami, mimo że owe władze nie zajęły jeszcze wtedy stanowiska w sprawie złożonego przezeń wniosku o wymianę prawa jazdy.
- 51 Do sądu odsyłającego należy dokonanie – po zweryfikowaniu informacji zawartych w poprzednim punkcie – oceny, czy zachowanie Marvina M. zmierzające do uzyskania w drodze wymiany posiadanego przezeń dokumentu zgodnie z art. 11 ust. 1 dyrektywy 2006/126 nowego prawa jazdy w okresie od przeprowadzenia kontroli drogowej, której został on poddany w dniu 9 czerwca 2016 r., do chwili wydania nowego prawa jazdy w dniu 17 listopada 2016 r. było zachowaniem noszącym znamiona nadużycia lub oszustwa. Jeżeli tak było, to należy uznać, że decyzja o odmowie uznania jego prawa jazdy jest ostateczna.
- 52 W tych okolicznościach na pytania drugie i trzecie należy odpowiedzieć, że art. 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126 należy interpretować w ten sposób, że pozwala on państwu członkowskiemu na odmowę uznania prawa jazdy, które było przedmiotem wymiany na podstawie art. 11 ust. 1 tej dyrektywy, ze względu na to, że przed tą wymianą wskazane państwo członkowskie cofnęło uprawnienie do kierowania pojazdami przyznane posiadaczowi tego prawa jazdy.

W przedmiocie kosztów

- 53 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (dziesiąta izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 2 ust. 1 dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy należy interpretować w ten sposób, że przewidziane w nim wzajemne uznawanie, bez żadnych formalności, znajduje zastosowanie do prawa jazdy wydanego w następstwie wymiany na podstawie art. 11 ust. 1 tej dyrektywy, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w tej samej dyrektywie.**
- 2) Artykuł 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126 należy interpretować w ten sposób, że pozwala on państwu członkowskiemu na odmowę uznania prawa jazdy, które było przedmiotem wymiany na podstawie art. 11 ust. 1 tej dyrektywy, ze względu na to, że przed tą wymianą wskazane państwo członkowskie cofnęło uprawnienie do kierowania pojazdami przyznane posiadaczowi tego prawa jazdy.**

Podpisy